

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT'İN
İSTANBUL BAROSUNUN YÜZÜNCÜ YILDÖNÜMÜ TOPLANTISI
AÇILIŞ TÖRENİNDE YAPTIĞI KONUŞMA

İstanbul, 5 Nisan 1978

Dünyanın birçok köşesinden barolar temsilcilerinin, insan haklarıyla ilgili kuruluşlar temsilcilerinin ve değerli hukukçuların yurdumuzda toplanmalarını sevinçle karşılıyorum.

Kendilerine Türk Hükümeti adına hoşgeldiniz derim.

İstanbul Barosunu da, yüzüncü yıldönümü dolayısıyla kutlarken, Barosunun değerli üye ve yöneticilerine, İstanbul'da böyle bir toplantı düzenledikleri için teşekkür ederim.

Yargı erkinin bağımsızlığı ve hak arama özgürlüğünün ve savunma hakkının korunması, Ulusumuzun tarihe kök salmış sağlam gelenekleri arasındadır.

Ülkemizde, geleneksel toplumdaki çağdaş topluma geçiş sürecinde, birçok kurumlar gibi, yargı kurumu da bir süre sarsıntı geçirmiştir. Fakat acı deneylerden sonra 1961'de halkın oylarıyla yürürlüğe giren yeni Anayasamızla, yargı bağımsızlığını da savunma hakkını da sağlam güvencelere kavuşturan ileri bir hukuk düzeni, çağın ve değişen Türk toplumunun gereklerine uygun olarak yeniden kurulmuştur.

Yasalarda ve uygulamada bazı aksaklıklar ve değişmesi gereken yönler bulunsa bile, Türkiye'deki yeni hukuk düzeniyle, temel haklar ve özgürlükler güçlü güvenceye kavuşmuştur. Bu arada, barışçı örgütlenme özgürlüğü önündeki bazı sınırlamaların da kısa sürede giderileceği kanısındayım. Ölüm cezasının kaldırılması düşüncesi ise toplumumuzda gitgide yaygınlaşmaktadır.

Türkiye'de mahkemelerin bağımsızlığının eksiksiz olduğunu söyleyebilecek durumdayız. Ülkemizde mahkemelerin bağımsızlığı, hakimlerin ve savcılarının özlük hakları bakımından da sağlam kurallara bağlanmıştır.

Avukatların güvenceleri ve baroların bağımsızlığı da ileri bir düzeydedir. Türkiye Barolar Birliğinin bu konuda gördüğü bazı eksiklikler de, üç ay önce kurulan Hükümetimizce ele alınmıştır.

Ülkemizde tüm yargı organları, siyasal gücün ve yasama organının etki ve denetim alanları dışındadır. Anayasal kurallar içinde kendi kendilerini yönetip denetlemektedirler.

Yasama organı yargı organlarını denetleyememekle birlikte, yasama organından çıkan yasalar, bağımsız bir Anayasa Mahkemesinin etkin denetimi altındadır. Doğrudan doğruya Anayasa'da yapılacak değişiklikler bile, Anayasa'nın özüyle çelişiyorsa, bu yüksek Mahkeme'ce bozulabilmektedir.

Yönetimin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır. Danıştay'ın bu alandaki kararlarına, özellikle Hükümetimiz döneminde, kesin etkinlik kazandırılmıştır.

Yargı erkinin bağımsızlığı, hak arama özgürlüğünün ve savunma hakkının sağlamlığı, toplumsal huzurun önemli koşullarından biri olmakla birlikte, çağımızda, tek başına bu koşulun gerçekleşmesiyle toplumda huzur sağlanamayacağı da açıktır.

Çağımız yaygın ulaşım ve iletişim çağıdır, yaygın eğitim çağıdır. Böyle bir çağda, insanlar, nasıl bir rejim altında bulunurlarsa bulunsunlar, geniş ekonomik ve toplumsal haklardan da adaletli ölçüde yararlanabilmek istemektedirler. Temel hakları ve özgürlükleri sınırlayan,

bunların gerçeklik kazanmasını önleyen veya güçleştiren ekonomik ve toplumsal engellerin de kalkmasını istemektedirler. Ancak bu istekleri de gerçekleştirdiği oranda huzura kavuşabilmektedirler.

Dünyanın hemen her köşesinde ve hemen her rejim altında insanlığın, değişik ölçülerle de olsa, bu isteği besler duruma gelmiş olması, değişik biçimlerde de olsa bu isteği açığa vurur duruma gelmiş olması; bir başka deyişle, insanlığın temel hakları ve özgürlükler ötesinde, ekonomik ve toplumsal haklar bakımından da iddialı olması; olanak eşitliği aramağa, insan kişiliğinin gelişmesini engellerden kurtarma yolları aramağa başlamış olması, büyük bir uygarlık aşamasıdır. Yaygınlaşan bu istek, dünyamızda şimdiye kadar gelip geçen uygarlıklardan daha insanca bir uygarlığın itici gücü ve oluşturucu etkeni olacaktır.

Geçmiş yüzyılların tarihi, "soylu" denen ayrıcalıklı kişilerin, kralların, sultanların, imparatorların ve başka güçlü ve ünlü kişilerin nirengi noktalarının oluşturduğu bir tarihti . İnsanlık açısından değil, belli kişiler açısından, belli kişilerin yengileri-yenilgileri açısından yazılıp değerlendirilen bir tarihti geçmiş yüzyılların tarihi ...

Fakat çağımızda yeni bir tarih oluşup yazılmaya başlamıştır: Kişilerin veya üst toplum katlarının değil, tümüyle insanlığın tarihidir bu ... İnsanlık yazgısını, ayrıcalıklı kişilerin değil, tarladaki köylüden, fabrikadaki işçiden, bürodaki teknokrattan, bürokrattan, mahkemedeki hakime, savcıya, avukata, hattâ nice sanıklara kadar, kürsülerdeki bilginlere, okullardaki öğrencilere ve kitap gazete yazarlarına kadar tüm insanların kendi elleriyle

yazmaya başladıkları bir tarihtir çağımızın tarihi ...
Önderlerin, kralların yerini düşünceler, orduların yerini
akımlar almaya başlamıştır bu yeni tarihte ve uygarlıkta...
Çağımızdaki büyük oluşumun olumlu ve onurlu yönü
budur.

Bir de üzücü yönü var bu oluşumun: Önderlerin
kralların yerini düşünceler, orduların yerini akımlar
alırken, eski meydan savaşlarının yerini de düşünceler,
akımlar arasındaki çatışmalar almıştır... Yer yer kanlı
savaşlara dönüşmektedir bu çatışmalar: Ulusları birbiri-
ne düşüren veya ulusları kendi içlerinde yaralayan
savaşlara dönüşmektedir.

Yeni uygarlığın, insancıl amaçlı olduğu kadar
barışçı da olması beklenirdi... Düşünceler arasındaki,
akımlar arasındaki tartışmanın ve çatışmanın, silâhsız
olması, ordular arasındaki silâhlı savaşlar gibi kanlı
olmaması gerekirdi.

Ne var ki, insanlığın ekonomik ve toplumsal
özgürlükler ve haklar da arar duruma gelmesi, bu özgür-
lüklerin gerçekleşip yaygınlaşmasıyla çıkarları bozulacak
olanları direnişe itmştir. Öte yandan, yer yer, insanlı-
ğın ekonomik ve toplumsal özgürlük arayışını, yeni ve
insanca bir uygarlık oluşturma çabasını, bağnazlıklarıyla
veya iktidar hırslarıyla yozlaştıran veya zorbalığa,
şiddet eylemine dönüştüren kimseler de çıkmaktadır. Bu
karşılıklı direnişler ve davranışlar çağımızın terörizm
olgusunu ortaya çıkarmaktadır.

İnsanlığın ufkunda yeni ağarmaya başlayan güzel
günü gölgeleyen bir kara bulut gibidir bu terörizm...

Fakat, çağımız insanlığının insanca amaçlarına
ters düşen bu bulut, inanıyorum ki, çok geçmeden dağıla-
caktır.

Yeni çağda hak savaşının, silâhla zorbalıkla
baskıyla değil, sevgiyle düşünceyle ve hukuk yoluyla
yürütülüp kazanılabileceği, insanca amaçlara ancak insan-
ca araçlarla varılabileceği çok geçmeden anlaşılacaktır;
ve o zaman, yeni oluşmağa başlayan uygarlıkla çıkarları-
nın medeleneceğini düşünüp tedirgin olanların zora dayalı
direnişleri de, büsbütün etkisiz kalacaktır. Çünkü düşün-
cenin, sevginin ve hukukun gücü, karşısına çıkan tüm
güçleri yenmeğe yetecektir.

Bu inançla, bu toplantıya katılan değerli
hukukçulara hak arayıcılara başarılar dilerim. Saygılar
sunarım.